

B A R S I H I R L A P.

Politikai hetilap. Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, egyes szám 20 fillér. Hirdetmények beiktatása jutányosan számítatik.
A „Nyílt tér” sorának közlési díja 50 fillér.

Felelős szerkesztő:
Dr. GYIKOS MIHÁLY.

A lap szellemi részét illető kéziratok a szerkesztőség, hirdetések és pénzküldemények a kiadó hivatal címére küldendők.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Politikai elmélkedések.

(Egy kiváló politikusunktól, kinek nevét el nem árulhatjuk, kaptunk lapunk számára egy cikksorozatot, melyet mai számunkban ezennel megkezdünk. — Annál inkább is közöljük, mert véleményünkkel nézete teljesen megegyezik. — Örülünk, hogy lapunk ebben a szerencsében részesült. De lássuk magát a cikk első részét — Ime itt következik.)

I.

Szent István birodalma ezeréves történelmének néhol dicsőséges, legtöbb helyen gyászos lapjait egy a minden nemzeteket romba döntő átok, az össze nem tartás, a nemzet nagygyá tételének módozatain való egyet nem értés, a teljes közömbösség, az önhaszon, az önérdek, a haza érdekeitől tökéletesen elválasztott hatalmi vágy átka elremitő módon feketíti be.

Nemzeti és nemzetünk javát teljesen szívükön viselt királyaink alatt vagyoni és észbeli nagyságuknál, tudásuk, tekintélyük, hatalmuk és befolyásuknál fogva hazánk nagyságát, függetlenségét, tekintélyét és hatalmát kint és bent egyaránt biztosítani tudó honfitársaink nagy része elvetemültségében mit sem törődve a hazával, a Csák Máték elszomorító szerepében gyöngítette nemzetünket.

Később a Habsburg-házból kikerült uralkodóink alatt, az ugyanily módon elaljasult honfitársaink, miután már mint oligarchák nem szerepelhettek, közel négy évszázadon át hazánk teljes tönkretételén, a Gesamtmönarchie eszmé-

jének országunk beolvasztásával leendő megteremtésén, gazdag uradalmak, magas állások, méltóságok és czimek adományozása fejében vérfagyasztó kegyetlenséggel, vandali lelketlen vadsággal működtek közre.

Négyszáz esztendőn keresztül nemzetünk függetlenségéért küzdött honfitársaink százezreit hurcolták börtönre, bitófára, vérpadra, nemzetünk millióit juttatták kolodus botra, döntötték mély gyászba; holttestek, nyomor, inség jelezték utjukat, égő falvak, romba dőlt városok, megkínzott, kifosztott, megzsarolt lakóinak zokogása és jajkiáltása töltötte be a levegőt Kárpátoktól Adriáig. Ehhez járult a törökök garázdálkodása, melynek szintén gátat vethetett volna a nemzet jobbainak, illetve hatalmasainak összetartó ellenállása. De nem tették. „Isten csodája, hogy áll még hazánk!”

De most már legfőbb ideje, hogy nemzetünk felháborodása elsöpörje ezen vipera fajzatot.

Komoly méltósággal int az idő gyors cselekvésre. Háromszáz éven át egyebet se tettünk, mint hazánk függetlenségét, önállóságát törvényeink alapján a Habsburgokkal szemben vitattuk, bizonyítottuk. Allításainkra a Gesamtmönarchie érdekében vérpaddal, akasztófával, börtönnel és sortüzzel feleltek s midőn védtük ezek ellen

magunkat, idegen ország hadait hozták nyakunkra és megfosztottak minden jogainktól s ha később mégis némileg jogainkba visszahelyeztek, ezt nem jószántukból, irántunki jóindulatból és igazságunk elismerése folytán tették, hanem mert a haragvó Isten oly súlyos csapásokat küldött rájuk, melyek irántunki engedékenységére kényszerítették.

Ez az engedékenység ideiglenes és oly természetű, hogy megisméltőlódhatnak a Gesamtmönarchie kedvező alkalommal a mult időknek gyászos történetei. Egy osztrák születésű uralkodótól nem is várhatjuk soha, hogy az ne Austria, hanem Magyarország érdekeit szolgálja.

Az uralkodót ezen az osztrák császári trón összeomlását és a magyar trón elvesztését maga után vonzó szándékai kivételében csak a magyar nemzet nagy befolyásu fiainak egyesült erős akarata, összetartása akadályozhatja meg. Kiket értünk a nemzet ezen fiainak alatt? Értjük a magyar főpapokat, főnemeseiket, a nemzet képviselőit és nagy vagyon birtokosait.

Hol vannak és miért nem egyesülnek az alkotmány megvédelmezésére?

Jelenleg mindenütt vannak, a külföld összes fürdőiben, mulató helyein, csak magyar honban nincsenek. Hazai fürdőink drágák,

TARCZA.

Ki az igazi?

Az ivóban hárman ültek egybe, Ismerősök, három jó barát,
S öntögették nagy vígan a begybe
A kocsmáros savanyú borát.

S szól az egyik: istenemre mondom,
Gyönyörű e kis csaposleány!
Csak kicsit vad... ám lesz erre gondom,
Majd kezes lesz, sok tövist lehány!

S szól a másik: csak maradj barátom!
Már lekéstél, rád ügyet se vet;
En siettem s már szemében látom
Tündökölni biztos üdvömet.

S míg czivódva ezt a léha hajszát
Úzi hévvel a két balga ott —
A harmadik megpödörte bajszát,
Eltűnődött s mélyen hallgatott.

Dombay Hugó.

A himzett zsebkendők.

Elbeszélés.
Írta: G. Büttner Julia.
(Vége.)

Közönséges vidéki iparos asszony lehetett s kérdésekre azt mondta, hogy a nagyságos számtanácsos urat keresi, valami ügyben.

— Talán nem tudja, hogy apa két év óta nyugdíjazva van s így most már edeskeveset segíthet? — kérde Gizike.

— De igen, tudom, — felelt az asszony — hanem hát mit tegyek? Ebben az ügyben mégis csak hozzá kell fordulnom. Más nem segíthet.

— Akkor meg is teszi édes atyám. De most nincs itthon, nem is jön haza, csak délre.

— Nem várhatnám meg itt? Olyan nehéz volt ide feljönnöm, a második emeletre.

Juczi rögtön oda szólt nagy hangon: — A szobába nem szabad senki idegent bebocsátani. Itt meg hideg lesz, mert még soká kell nyitva hagyni az ablakot.

— Jó, no, — mondta az öreg asszonyka, — hát ellehetek én addig a konyhában is.

Juczinak az se tetszett s a fáradt öreg nőt el akarta küldeni, de Gizike nem hagyta.

— Csak jöjjön. A konyhánk meleg és már mi is oda megyünk, mert itt mindennel rendben vagyunk.

— Talán vendéget várnak?

— Igen, nem, — habozott Gizike és nagyon elpirult.

Juczi meg kapott rajta, hogy haragudhat, azért felcsattant:

— Nálunk mindig olyan rend van, mint máshol, ha vendéget várnak.

Azzal morogva, előre sietett a konyhába. Gizike utánna ment az öreg asszony nyál.

— Üljön le, kérem, — mondta neki szívesen s a széket, melyre Juczi hirtelen egy nagy tálat tett, újra letakarította a cseléddel.

Aztán sietve hozzáláttak a főzéshez, mert kissé elkéstek a takarítás miatt.

— Tudja mit, Juczi, — szólt Gizike, — míg maga elkészül a tojásos burgonyával, addig én meggyurom a csőröge tésztaját.

— De biz' csak csinálja meg kisasszonykám a krumplit is, mert a nagyságos urnak úgy se tetszik, ha én csinálom. Majd én addig a csibelevés után nézek.

Gizike kacagva mosta meg kezét s lisztet, tojást készített s hozzáfogott a tészta meggyurásához.

Az öreg asszonyka csak nézte a kedves leánykát, a mint ügyesen tett-vett. Mikor a tojások sárgáját egymásután beleverte a lisztbe, meg nem állta, hogy oda ne szóljon:

— No, kedves kisasszony, én is épen így szoktam készíteni a csőröge tésztaját. En sem teszek egy cseppnyi tojásfehérjét sem belé. Csak a mit még rumot adok hozzá.

— Attól persze még porhanyóbb lehet, — bölintott Gizike. — De meg is próbálom.

nem kényelmesek, rossz a kiszolgálás és a mi fő: a magyar szó is zavarja nyugalmukat. Számoljunk le velök, ostorozzuk viselkedésüket ez őket úgy se bántja: örülnek a herosztrateszi dicsőségnek is, hisz ehhez fáradság nélkül jutnak. Kezdjük főpapjainkon.

Már Szécsényi István „Világ” ezimű munkájában így ír rólok: „A római klerusról görög s protestáns főpapokról egy szót sem szólok, mindenkinek önitételére hagyom elhatározni: sok részre szakított hazánkban szolgálnak-e boltozatot összetartó ékkövekül, vagy sem.” Hát bizony — tisztelet a kivételnek — sem akkor, sem ma nem szolgáltak és nem szolgálnak boltozatot összetartó ékkövekül, ez ideig alig vettük több hasznukat, mint az ut kavicsolásra használt trachytnak. Hanem igenis szolgálnak Bécsnek.

Felháborító, vérlázító a magyar főpapságnak hazánk jelenlegi szomorú helyzetében való közönye, félrevonultsága és hallgatagsága. Pedig nekik juttatott földi javakból is legtöbbet a haza; tehát igazság szerint nekik van legtöbb kötelességük a hazával szemben. Igével csupán nem él meg a nemzet. És aztán az üdvözítő is olyan kijelentést tett volna tán, hogy: „add meg a királynak a mi a királyé, az Istennek a mi az Istené!” Önök nagyméltóságú és méltóságos uraim nem csak a király illetve a haza, de még az Isten iránti kötelességeiknek sem tesznek eleget. Avagy Isten és hazájuk iránti kötelességük egyikét képezi, midőn az Istenadta szegény néptől beszédett péterfillérek millióit külön vasuti kocsikban Rómába viszik a helyett, hogy itt a szegény népet kenyér keresethez juttató valamely vállalatot létesítenének belőle saját javukra is?

Fejedelmi udvartartásuk, rengeteg pénzbe kerülő állásuk méltóságát és Krisztus tanát kigunyoló oktalan fényűzésük, pompa szeretetük, ész nélküli költsézésük, nagyravágyásuk stb. mind az Isten és haza iránti kötelességük folyamánya talán? Arra tanította az Üdvözítő, hogy négyes fogaton ezreket érő paripákon, arany veretű hámszerszámmal, vagyont érő arany és gyémánt díszekkel ékesített ruhákban járjanak, fényes palotákban lakjanak és templomaik s palotáik környékéről botokkal felszerelt szolgálkával üldöztessek el Krisztus népét a szegény embert?

És vajjon nem arra tanította-e Üdvözítőnk az őt kérő gazdag ifjút: „ha tökéletes akarsz lenni add el mindenedet és kövess!” vagyis! szegényeké, a kik az Urat követik, a menyország. Önök ezt úgy értelmezik, a mint életmódjuk után ítélni lehet: Ha tökéletes akarsz lenni, harácsolj össze bármi módon nagy vagyont, ne törődj senkivel.”

A magyar kath. főpapság görkel. és protestáns főpapok, szerzetesek, apátságok, káptalanok vagyona földbirtokokban, házakban, gazdasági eszközökben, értékpapirokban, ékszerekben stb. közel három ezer millió koronára rug, melyen semmi teher nincs. Ily óriási vagyon s az azzal járó hatalommal rendelkező testület, a melynek intésére a népek száz-ezrei mozdulnak meg, midőn Szent István szent koronája országának függetlensége, alkotmánya legnagyobb veszedelemben van, akkor a mikor egyesült erővel a veszélyt a főpapság egymaga el tudná hárítani; főpapjaink mély álomba merülve; fényes palotáik fejedelmi termeiben gubbasztanak, vagy pedig idegen fürdőhelyeken szórják

a pénzüket. Ha valaha volt szükség az Üdvözítő korbácsára, akkor ma van legnagyobb szükség rá; hiszen Jézus urunk is kikergette a kufárokat a templomból.

Hát főnemeseink és nagybirtokú honfitársaink hol vannak? Szintén palotáik fényes termeiben elzárkózva fujnak a kánikulai hőségétől a vagy Franzensbaadban, Marienbaadban fent említett Kolonics urékkal fürdőznek, száműzve lehetőleg még a magyar szót is!

Az Üdvözítő — az irás szerint — kötélből font ostorral kergette ki az Isten templomából a lelketlen kufárokat mondván: „ne tegyétek Atyám házáat kereskedő házává!” Önöket nagyméltóságú és főtisztelendő uraim, ezuttal még nem éri sem a haza, sem az üdvözítő részéről ilyen sors, de ha továbbra is tétlenül renyhén nézik e drága hont fenyegető nagy veszedelmet, ha továbbra is álnokul, hamisan áldoznak a hazaszeretet templomának szent oltárán, el lehetnek készülve; igen közel van az idő, midőn önöket is az Üdvözítő példájára a nemzet elkeseredése méltó módon felelőségre fogja vonni. Önök nemcsak az Isten háza, de a hazaszeretet templomainak is egyuttal főpapjai. Magasztos és magas állásuk méltósága, a népek milliói feletti erkölcsi nagy hatalmat, óriási vagyonuk pedig a nyers erő hatalmát biztosította.

Önök ma már nincsenek kötelezve arra, hogy nagy vagyonuknak megfelelő katonaságot, százvezretekbe kerülő bandériumokat állítsanak, tartsanak saját pénzüket és vezessenek személyesen a száz halált osztó harcokba. Nyugodtan költhetik nagy jövedelmeiket, a haza számon nem kéri önöktől.

— Nem kell nekünk tanulni senkitől, — vetette oda félvállról Juczi.

— Pedig magának ugyan nem ártana. Mert úgy látszik, mindent a kisasszonykára hagy. A csibelevésnek is a rántása már égőben van, ideérezem a szagát.

Juczi a tűzhelyhez ugrott, lekapta a rántást, de már későn volt.

— Tegye csak félre Juczi, ha ezzel kész lesznek, majd berántom én a levest. Más rántást készítek, mert tudja, hogy édes apa nem szereti az égett zsír és hagyma ízét.

Juczi dörmögni kezdett, hogy ha idegen nézi, mindjárt elromlik az étel.

Az öreg asszonyka erre úgy nevetett, hogy a könnye is hullt. Gizikének olyan ismerős volt ez a nevetés, hogy vele kacagott.

— Soha, soha ilyet nem hallottam! — mondta végre az idegen. — Így másra tolni a saját haszonlatosságát. Maga lelkem úgy látszik csak enni tud, de főzni nem.

Juczi dühös lett s a földhöz vágott egy kanalat és épen gorombáskodni akart, mikor Gesztőeziné a konyhába ment. Erre nagy méreggel csak magában morgott, Gizike pedig rögtön szólt anyjához:

Édes mamám, kérlek, ha egy kis rumot hoznál a tésztámba. Ezt épen most tanultam. De magam nem mehetek rumért, mert már tésztás a kezem.

Gesztőeziné ekkor figyelmes lett az ott üldögélő öreg asszonykára. Láttá, hogy idegen s megkérdezte: kit és mit keres itt?

Az öreg asszonyka erre fölkel, meghajtotta magát és nyájasan bemutatkozott:

— Özvegy Cselméry Istvánné vagyok. Cselméry Guidónak az anyja. A számtanácsos urral szeretnék beszélni egy ügyben s a kisasszony engedelméből rája várok most itt.

Gesztőeziné elrémült. Ez az előkelő uri nő itt ül a konyhában egy konyhaszéken!

— Istenem, Gizike! — kiáltott leányára, — hogy jutott ide ő nagysága?

De Gizike még jobban megijedt. Tésztás kezeckéjével betakarta égő arcát, mint a szegénylős kis gyermekek.

— Soh'se bánja, Gizike, — vigasztalta jó kedvvel Cselméryné, — jobb helyen nem is lehettem volna. Csak nem verethetett be a szalonba mikor azt sem tudták ki vagyok? Juczi még ide sem akart beereszteni.

Juczi a tűzhely mellé bujt és úgy tett, mintha ott valamit keresne.

— No, Gizikém, én hát most bemelegyek a mamájával. Hanem aztán még az ebédre itt maradhatok, ugy-e? Jut nekem is a csibelevésből, tojásos burgonyából és a esőrogéból egy kevés? — míg Cselméryné így beszélt, megfogta a leányka kezét és megsimogatta az arcát.

Gizike megesókolta az öreg asszony kedveskedő kezét s irulva-pirulva susogott valami mentségfélért az egyszerű ebéd miatt.

— Jó étel az mind, édes fiam. De te Juczi, el ne ronts ám semmit, a mit a kisasszony jól elkészített, — fordult vissza az ajtóból nevetve Cselméryné.

Ha Guidó most látta volna szigorú mamáját, ugyancsak esodálkozott volna, hogy olyan jókedvű és elégedett.

Mikor a két nő bement, Gizike még mindig megzavarodva fordult a cselédhez.

— No, Juczi, maga ugyan szépen viselte magát. Ilyen nagyuri nővel, a Dodó mamájával, úgy beszélt, mint egy házmesternével.

— Hát én vagyok az oka? — berzenkedett Juczi. Szent Péter és szent Pál! Hát ki látta, olyan nagyuri asszonynak ilyen csalfán bejönni egy uri házba? Csak úgy szegényesen, mintha házmesterné volna? Jött volna úgy, hogy két libériás inas járt volna előtte, kettő meg utánna, akkor mindjárt láttam volna én is, kiféle, miféle. De hát így nem én vagyok az oka, nem bizony!

Gizike nagy restelkedéssel készítette le az egyszerű ebédet. De másilyent is akart akkorra főzni, ha dodó anyja eljön hozzájuk!

De azért megfőzte és betálalta ezt is és Cselméryné meg is dicsérte a szülei

Ezzel szemben valóban a legkevesebb, a mit önöktől elvárni lehet és a mit önöknek honfiúi kötelességük is parancsol. Kezekben levő erkölcsi hatalom teljével mindent elkövetni, mindent megtenni, a mit édes hazánk szabadsága, teljes függetlensége, boldogulása megkíván. Ne tanuljanak a Gertrudis tragédiájában szereplő biboros elődjüktől, ki dodonai válszával kivonta magát a hazai iránti kötelesség alól... ne tanuljanak Tomori Pál érsektől... mert akkor, oh akkor elkövetkezik újra és utóljára nemzetünk végromlása... nemzeti nagy létünk, nagy temetője, Mohács...

Szent István napjára.

Szomorú időköt élünk. A nemzet erői le vannak kötve s a sugárzó, ragyogó nyár fényességébe a vigasztalan politikai válság árnya szakad. Senki sem tudja, hogy lesz, mint lesz.

A természet harcban áll az élettel. Fű kiszáradt, fa kilombosodott, virág kinyílt, kalász kipattant, semmi, de semmi utját nem tudja állni a természeti erők kifejlésének s ime az élet vegetál, egy élet, a melynek gyökere nemzeti létünkben van, mintha összeomlásra készülne, sorvad, beteg.

Riadtan nézünk a Szent István napi sugárzásba, a tobzódo nyár lángsugaru ünnepebe. Egy nap, a magyar nemzet ünnepe napja. Innen kelteznünk valamit, egy nagy megújodást, újjászületést, a magyarnak regenerációját. A politikai és államférfiúi bölcsességének egy ihletett perczében magára vette nemzetéért a keresztet, a pogány Vajk. Neki csakugyan kereszt volt. Nehéz kereszt, a melyet vállaira vett, a melynek pedig ellene mondott neveltetése, ősi hite, lobogó pogány vére. De ez a férfi bölcs volt, fejedelmi lélek, királyi elme. Egy évezred előtt meg tudta látni azt a nagy gondolatot, hogy az államélet alapjai a keresztény civilizáción épülhetnek csak sziklaszilárdan fel. És kikeresztelkedett.

Minő perspektívát nyit meg szemünk előtt ez az áttérés. A máglyák, szabad oltárok tüzeinek füstjén keresztül élénkbe tűnik egy marczona, kalandozó, félig vad pogány nép, a mely büszke harsz kedvvel tör valahonnan a messze keletről a nyu-

gati civilizációra, a diadalok véres koszorujára köríti e vad magyarok homlokát s övék lesz ebből a nyugati világból egy szép nagy darab föld. De meddig? Bizonyos, hogy a nyugati népek, a kiket ez a lovas ázsiai veszedelem meglátogatott, nem tűrik a szomszédságukban az örökös veszélyt és vagy kikergetik őket, vagy elpusztítják valamennyit a föld színéről az utolsó szálig. Ez ellen a vigasztalatlan kilátás ellen védekezni kell. Hogyan? És a bölcs, ifjú Vajk kikeresztelkedik. Ez megmentheti a magyart. A keresztény magyarság már nem veszedelem a keresztény Európának. Nem fenekedik, nem agyarkodik rá, így történt.

Oh, nagy elme, páratlan lángész volt az az ifjú fejedelmi sarj az Árpád nemzedékből, a ki a szent kereszttségben az István nevet nyerte. E ténye kiemeli őt a királyok sorából és szentté avatja őt.

A veszedelmek fenyegető, vészes felhői alól kivette nemzetét a nyugalmas esöndes munka kék égbolttal ivelt mezéjére.

Ne legyünk kishitűek. Ma is sötéten tornyosulnak hazánk fölé a fellegek. Nehéz villámok lobbannak a közélet feszült légkörében. Nem kell kétségbeesni. Mindig akad egy jótékony gondolat, egy megváltó eszme, a mely ezekből a válságos helyzetekből kiszabadította a magyart.

Szent István napján emlékezzünk az első magyar királyra, a ki megváltója lett nemzetének. Ez az emlék megerősíti lelkiünket a kétségek ellen. El fognak mulni ezek a mostani rossz napok, csak pusztá emlékü marad majd, mint lidércnyomás s a nemzet újra élni fog.

Büszkén, szabadon; erői, melyeket most leköt a sivár politikai helyzet, föl szabadulnak. A mai válságot másnak se tekintsük, mint annak, hogy a Gondviselés akaratából ime ismét át kell esnünk egy keresztészen.

A pénzügyigazgatósági palota botránya.

Lapunk legutolsó számában a következő hír jelent meg:

Állítólagos panama. Napok óta suttognak itt a városban valami építési panamáról, mely állítólag az itteni pénzügyi palota építésénél történt volna meg. A főhősei a kellemetlen ügynek Pető Albert vállalkozó és Hegedűs Mór kir. mérnök volnának. Mi is hallottunk már valamit, de ez előadás meglehetősen zavaros

és valószínűtlen. Minden bizonynyal utána fogunk járni a dolognak, s ha a dolog — a mit nem szeretnénk — bebizonyulna, kiméltlenül lerántanánk az illető urakról a leplet. De viszont — a mi valószínűbb — az egész csak rosszakaratu pletyka, akkor a pletykázókat e lap hasábjain is alaposan pellengérré állítjuk. Mert nincs aljasabb dolog mint ártatlan embereket, pláne köztisztviselőt piszkos dolgokkal megrágmazni. Külömben pedig ne susogjon senki, hanem ha tisztviselő ellen kifogása van, tessék azt egész egyszerűen feljelenteni. A vizsgálat majd kideríti a valóságot.

Erre Moldoványi Béla kir. mérnök urtól, az itteni kir. államépítészeti hivatal főnökétől a következő sorokat kaptuk:

Tekintetes szerkesztő ur!

A „Barsi Hirlap” folyó évi augusztus hó 10-én megjelent számában a „Hirek” rovata alatt egy „Állítólagos panama” című közlemény foglaltatik, mely közlemény közvetve engem is oly közletről érint, hogy azt szó nélkül nem hagyhatom és kérem, hogy e soraimnak becses lapjának legközelebb megjelenő számában egész terjedelemben helyt adni sziveskedjék.

Az „Állítólagos panama” című közlemény a városban állítólag elterjedt pletykákat említi, a mely szerint az itteni pénzügyi palota építésénél állítólag visszaélések lettek volna elkövetve, egyrészt az építési vállalkozó, másrészt az építést ellenőrző egyik mérnök részéről.

Aki a viszonyokat ismeri, kell, hogy igen jól tudja, miként a pénzügyi palota építésének ellenőrzését nemcsak Hegedűs Mór kir. mérnök egyedül, hanem első sorban én nevezett mérnök urral együttesen végezzük. Ha már most valami „panama” lett volna, vagy lenne — pedig igazán nem volt és nem is lehet — ugy abban közvetlenül vagy közvetve nekem is feltétlenül részesnek kellett volna, vagy kellene lennem. Ha közvetlenül részem lett volna, ugy tényleg bámulatos, hogy ezen állítólagos pletykák az én személyemet kihagyják a játékból, ha pedig csak közvetve vagyok részes, ugy szintén mulasztást követtem volna el az által, hogy nem voltam elég éber, hogy e „panama” ellenőrzésem daczára előfordulhatott, vagyis nem teljesítettem volna elég lelkiismeretesen kötelességemet.

Nyílt homlokmal állítom, hogy sem én, sem más semminemű „panamá”-ban nem részes, mert egy ily „panama” nem fordult elő és nem fog előfordulhatni.

Az állítólagos pletykák részletes czá-

elött érte Gizikét. A számtanácsos és felesége alig győzték köszönni a magasztalást.

Ebéd után, míg Gizike a fekete kávé készítette, Csalmérynén elmondta az ügyet, a miért jött. Persze, ha Gizikét másnyelvenek találta volna, akkor ez az ügy sohasem került volna szóba, de így örömmel beszélte el, hogy fia, Guidó, miker most haza jött, bevallotta neki, hogy már talált magának feleséget s kérte: egyezzen a házasságába. De ő, mint anya, természetesen előbb meg akarta jól ismerni a menyasszonyt. Azért csak azt mondta Dodónak, hogy majd meggondolja a dolgot. Hanem ma kora reggel, mikor még Dodó aludt, csak ugy, a hogy a gazdaságban járt, vasutra ült s tíz órára már itt is volt.

Nehéz szívvel, nagy gonddal jött, de hála Istennek! jó szerencséjével járt, mert megismerhette Gizikét a nélkül, hogy a leánya csak sejtette volna. És éppen, éppen olyannak találta, mint a minő menyét óhajtott magának. Azért most egész ünnepiesen megkéri Gizike kezét fia számára.

A számtanácsos megörült az ajánlatnak, de meg is ijedt. A házasság annyi költségbe kerül! Kezdett is himezni-hámozni, hogy neki most hamarjában nincs pénze. De majd később igen, később valamikor, ő örülni fog, ha Gizike ilyen kitünőt családja jut.

Csalmérynén nevetett.

Az én fiának nincs vagyona szűksége. És ha tanácsos urnak más aggodalma nincs...?

— Oh, oh! könyörgöm, — sietett Gesztőczy tiltakozni.

— Akkor én pár nap mulva eljövök és hozok költséget. Már jó ideje, hogy erre gazdálkodom. Abból majd megvehetjük a kelengyét és megtarthatjuk a menyegzőt is.

Gesztőczy né röstelte a dolgot.

— Mi meg örömmel meg fogjuk majd téríteni. Mert hisz ugy vesszük, hogy kölcsönözve lesz.

A számtanácsos rábólintott, pedig semmi szándéka sem volt egyhamar visszatéríteni Csalmérynén kölcsönét.

De aztán új aggodalma támadt az öreg urnak.

— Hanem most az ezredéves ünnepek alatt minden sokkal drágább lesz, mint máskor. Nem jobb volna mégis a jövő évig várni?

— Nem egyezem bele, — határozott Csalmérynén, — hisz alig várom, hogy ezt a jószívű, okos, szerény, munkás kis lányt a magaménak mondhasam! Azért csak bizza rám, kedves nászúrám a bevásárlásokat, majd elintézek én jól mindent.

Gesztőczy hát végre is belenyugodott, hogy Gizike férjhez mehet, ha neki nem

kell semmit fizetni, akkor az áldását szívesen adja.

Igy aztán gyorsan megteheték az előkészületeket mind a két családnál. És Csalmérynénél, Csalmérfalván az első ezredéves ünnep az a hét országra szóló fényes menyegző volt, melyet a régi kastélyban özvegy Csalmérynén tartott fiának.

Gizike fehér selyem ruhájában s hosszan leomló illatos fátyolával olyan volt, mint egy égi angyal, a ki áldást, boldogságot visz a házba, hová belép.

Csalmérynén alig tudott betelni nézésével. Külön még az is tetszett neki Gizikénél, hogy mindabból az ékszerből, melyet ő ajándékozott neki, egyet sem vett fel.

— Menjek én az oltárhoz csak azokkal a fehér virágokkal, melyet Dodótól kaptam, — könyörgött.

— Én pedig ezzel a kis fehér selyem kendővel, melyre Gizike varrta ki a nevetem, — mondta Dodó és sötét violabibor selyem kamuka atillájának ametisztgombjai közé tette az egyik kendőcskét.

— Igen Gizikém, én babonás vagyok ezekkel a kendőkkel, mert tündérséggel készültek, — fordult aztán arájához — és a tündérek tudják annak a módját, hogy a halandó boldogságát kivaradják egy kendőre, behimezzék egy névbe.

folatába nem boesátkozom, mert anonym pletykázók ellen a védekezés felesleges és hiu munka, hisz orvttamadások ellen fegyver nincs.

Az igaz férfi, ha valami panasza van, vagy valami visszaélésről tud, tudja egyuttal az utját annak, hogy hol keresse az orvoslást és megtorlást, de a pletyka vagy suttogás átláthatlan álarézába nem fog burkolódzni.

Ezeket az „Állítólagos panama” ezimű közleményre meg kellett jegyezmem.

Fogadjá tekintetes szerkesztő ur tisztelem nyilvánítását, a melylyel vagyok Aranyosmaróth 1905. évi aug. 12-én.

Moldoványi Béla,

kir. mérnök,

a kir. államépítészeti hivatal főnöke.

Erre a válasznak a következő:

A legnagyobb örömmel és teljes tisztelettel veszszük tudomásul és ezennel konstatáljuk, hogy az építésnél panama nem volt és nem lesz, mert nem is lehet. Mi is csak „állítólagos” panamáról beszélünk, de arról sem Moldoványi Béla urral való vonatkozásban. Most, az ő nyilatkozata folytán szívesen konstatáljuk még azt is, hogy Hegedűs Mór kir. mérnök sem részes a „panamában.”

Tehetjük ezt a nyilatkozatot azért, mert időközben meggyőződést szereztünk arról, hogy mi igaz a pletykákból. Ezt mult számunkban megigértük, meg is tettük.

Ennek az utánjárásnak alapján kijelentjük, hogy semmiféle panama nincs, de igen is van egy botrányos visszaélés, a melyben azonban egyedül és csakis egyedül egy bűnös van s az Pető Albert. Senki más!

De lássuk a tényeket.

Az épületen a padlószint magasságában köröskörül aszfalt elszigetelő-lemezeknek a falra való elhelyezése is tervezetett és költségvetett. A munkát így elvállalta Pető Albert.

Konstatáljuk, hogy az épületnek a tisztviselőtelepre vezető út felé eső homlokzatán összesen csak a saroktól a telep felé számítva mintegy három méter hosszban és még 3 ablaknál van csak szigetelő lemez elhelyezve. Az ablakoknál tett lemezeket meglátszik, hogy azok utólag lettek odatéve, mert a lemez fal alá eső része szabadon lóg, kézzel kihúzható. A front többi hosszú részén lemez nincs. Vagyis az épület nedvesség mentessége kéllőleg, terv és költségvetés értelmének ellenére — nem biztosított.

Ennek a konstatálására nem kell szakértő. Menjen ki bárki a helyszínére, láthatja. Az egész látványosság olyan nyílt, mint egy kiállítás.

Ime, utána jártunk a dolognak, mert hírlapirói kötelességünk még Aranyosmaróthon is szemünkkel a sötétben is látni, még akkor is, ha a mások tollával a nyílt terekben ékeskedő községi bíró nem is gyújtatja meg a lámpásokat.

Kötelességünk volt ezt teljesen a nyilvánosságra hozni már azért is, nehogy valaki a teljesen ártatlan ellenőrző közegeket meggyanusithassa.

Itt csakis egy, egyetlen bűnös van: Pető Albert. Az a Pető Albert, kinek ezen súlyos mulasztásáért a felelősséget mint már is láthatjuk, a szakértőkre akarják tolni. Vagyis esukjuk le a csendőrt, mert a szomszédházban valaki agyonütötte Kerekes Andrást!

Csukjuk le a csendőrt azért, mert a gyilkosnak sok a jóbarátja! Azt hisszük, ennyire fejtehetőre állított viszonyok még nincsenek Aranyosmaróthon.

Az ellenőrző közeg nem pallér, a ki reggeltől estig ott legyen. Az ellenőrző mérnököktől nem lehet követelni, hogy minden téglába, meg a meszes gödörbe belebujjék.

Az aszfalt lemezek felrakása az inkri-

minált hosszban egy órai munka. Utána a falat körülállvályozzák, ott kőművesek dolgoznak. Tehát kívülről nem lehet látni; belülről pedig a vastartók miatt boltozatúr tiltja a belépést. Tudjuk még azt is, hogy mérnökeink többször hivatalosan utaznak, távol vannak. Semmiesetre sincsenek azonban távol, ha valami nagyobb nehézségű konstrukcionális rész kezd épülni. De minden körülmények között, a legszigorubb ellenőrzés mellett is rá van szorulva a mérnök a vállalkozó megbízhatóságára is.

Emlékezzenek vissza olvasóink, hogy az építésre kiírt versenytárgyalás napja előtt két ízben emeltük fel figyelmeztető szavunkat, hogy a munkát szakértő embernek adják ki és ne Pető Albertnek. Szavunk nem használt, mert személyeskedést láttak benne. Láttak benne azért, itt Aranyosmaróthon a közérdek mindig az egyéni. Itt nem akarják azt belátni, hogy minden közérdekű dolog már természeténél fogva magában foglal egyes személyek iránti szükséges támadásokat. — Befejeztük.

Dr. Gyikos Mihály.

* * *

Halotti beszéd.

(Tartja egy vállalkozó.)

Látiate feleim zumtukhel
mik vogmue

Közgazdaság.

Gazdasági helyzetünk a külföld előtt.

Ha valaki a külföldi sajtónak reánk magyarokra vonatkozó értesítéseit tudósításait rendszeresen olvassa, igen sokszor nagyon is jogosan habordhatott fel azok tájékozatlanságán és mondhatjuk rosszhiszeműségén, melyek folytán a külföldi lapok a hazai viszonyokat legtöbbször a valósággal homlokegyenest ellenkező módon ismertetik és hazánkat általában a legcsótebb színben tüntetik fel. Nem akarom most ennek okát kutatni, nem akarok különösen rámutatni arra, hogy az ily híresztelések hányszor kerülnek ki éppen magyar ember tollából, hanem csak konstatálni akartam a tény, melynek bizony sokszor igen kellemetlen következményei lehetnek reánk nézve.

Igy az utóbbi időben és általában a politikai válság folyamán a külföldi lapok nem mulasztották el, azzal kürtölni tele a világot, hogy Magyarország nem csak politikailag, de főképen gazdaságilag is a tönk szélére jutott, sőt tovább menve, némely merészebb sajtó organumok már egyenesen államesődről beszélnek, mely szerintök annak folytán, hogy a magyar megyék és törvényhatósági joggal bíró városok, még az esetleg önként befolyó adókat sem szolgáltatják be az állampénztárba, okvetlenül és pedig igen rövid idő múlva be fog következni. Az ilyen híresztelések nagyon is alkalmasak arra, hogy a külföldi tőkésben a legnagyobb mérvű bizalmatlanságot keltsek fel, miránk nézve annál is inkább válhatik kellemetlenné, mivel tudvalevőleg a magyar államadósági kötvények nagy része külföldön van elhelyezve s ott könnyen támadhatna az a felfogás, hogy a megyék és városok eljárása a magyar államadóság után való kamatfizetést kérdésessé teszi, vagy veszélyezteti.

Sőt azt kell tapasztalnunk, hogy honfiaink között is fölös számban találunk olyanokat, a kik persze, a magyar közgazdasági és államgazdasági viszonyokat nem ismerve, hitelt adnak a külföldi sajtónak és vakságukban még a magyar sajtót szidják, mint a melyik az igaz állapotokat elhallgatja ugyannyira, hogy az ember csak a külföldi sajtó utján tudhatja meg az igazat.

Az ilyen hazafiakkal (?) természetesen nem érdemes foglalkoznunk és nem érdemes különösen az ő megnyugtatósukra csak valamit is felhozni, mind a mellett azonban nem lesz talán felesleges, ha tekintetbe véve azt a körülményt, hogy a politikai válságnak ugy közgazdaságunkra,

mint államgazdaságunkra gyakorolt káros hatását egyáltalán nem tagadhatjuk, köz- és államgazdaságunk terén egy kis körültekintést teszünk.

Mindenekelőtt nyugodt lelkiismerettel és tiszta tárgyilagossággal konstatálhatjuk, hogy Magyarország gazdasági fejlődését, dacára a harmadfél év óta tartó belpolitikai krízisnek, szilárd alapokon nyugvónak tekinthetjük. Habár itt meg kell jegeznünk, hogy e körülménnyel egyszerűsmind azt is kénytelenek vagyunk elismerni, hogy hazánk a gazdasági fejlettség nem valami magas fokán áll. Mert ha például Német- vagy Angolországban, a melynek gazdasági helyzete tudvalevőleg a fejlettség legmagasabb fokán áll, a mi válságunknál sokkal csekélyebb politikai válság ütne ki, e válságot nemesak az illető országok, hanem bátran állíthatjuk, hogy ezeken kívül is még csaknem az egész világ gazdasági élete megérezné.

E gazdasági szilárdságunkba vetett hitünknek tehát nem szabad meginogni, ha minduntalan újabb és újabb riasztó hírek is kelnek szárnyra, az avatatlan külföldi sajtóban. Nálunk t. i. a krízis kifejlődése, az ex-lex, az Austriával való közösség megszakadásának előtérbe lépése nem vert oly nagy hullámokat, a melyek a gazdasági intézmények megingását vonták volna maguk után, sőt azt tapasztaljuk, hogy az értéktörzsdé nyugodt és a nagy közepes sőt kicsinyes vállalatok is eléggé jól prosperálhatnak. Természetes azonban, hogy minden erőnket meg kell feszítenünk, ha a gazdasági fejlődést, dacára az egyes veszteségeknek, melyek a politikai válság folytán gazdasági életünket érik, a melyek között igen nagy jelentőségű az állami munkálatok szünetelése is, továbbra is teljes mértékben fenn akarjuk tartani.

Bénítólag hat gazdaságunkra a külföld bizalmatlansága, különösen kereskedelmünk terén is. Természetesen ezt is nagy részben a rosszakaratu híreszteléseknek köszönhetjük a melyeket a nagy közönség hisz-pénznek vesz. Igy többek között a külföld kereskedői közt az a hit van elterjedve, hogy a magyar népalsobb sőt közép rétegei is az ex-lex hivatkozással az adó mellett még az adósságaikat sem akarják fizetni és általában Magyarországon nagyon is meglazult a törvénytisztelet. Mindezekkel nem sokat törődünk, ha ennek az a nagyon is érezhető hatása nem lenne ránk nézve, hogy a magyar kereskedő, a ki számára azelőtt tárva-nyitva állott a külföldi áru piac, ma már csak rövid lejáratu váltók ellenében kaphat árut még Austriától is.

Ami a külföldi sajtó ama híreszteléseit illeti, hogy hazánk gazdasági intézményei, kereskedelmi és ipari üzletei a politikai válság folytán sorba mind tönkre mennek, annál is inkább alaptalan, mivel a politikai krízis azokra nézve alig okozott némi fennakadást. Hogy egynémely intézetünk a válság alatt mindemellett össze-rokadat, az nem annyira a helyzet elmérgesedésére vezethető vissza, mint inkább arra a bizonytalan alapra, a melyen létesült.

Legnagyobb kár azonban a külföldi sajtónak a fölött aggódni és illetőleg attól félnie, hogy Magyarország az államesődöt nem fogja elkerülhetni. Ha nem légből kapott feltevésekre alapítja tudósításait, hanem igyekszik magának államgazdaságunk berendezéséről behatóbb vizsgálat utján igaz képet alkotni, akkor csakhamar be fogja látni, hogy e feltevéseknek éppenséggel semmi komolyabb alapja nincs. Az állami adók talán több mint felét t. i. olyan adózók fizetik, kik 200 koronánál több állami adót fizetnek. Ezek pedig nem a megyei, városi vagy községi pénztárba, hanem egyenesen a magy. kir. adóhivatalba fizetik adójukat, mely adóhivatalok nem állanak a megyék és városok ingerenciája alatt, hanem minden összeget a központi állampénztárba fizetnek. Mondjuk azonban, hogy polgártársaink hazafisága folytán egyáltalán nem, vagy csak nagyon kis mérvben folynak be az adók az állami hivatalokba is. Nos, ak-

kor sem kell még egyelőre semmitől sem tartani. A magyar pénzügyminiszteriumnak ennek dacára is marad még annyi évi rendes bevétel, a mely a megyéktől és városoktól független, hogy folyó kötelezettségeinek minden megerősítés nélkül tessen eleget és tekintélyünket a külföld előtt megóvhassa.

Itt vannak, hogy csak a nagyobb tételeket említsük: az állami hidak, a belügyminiszterium, a szállítási adó, a szeszadó, a sóadó, a cukoradó, az ásvány olajadó, a hus- és italadó, fogyasztási adó, a bélyeg és illetékek, a dohány egyed-árság, az osztálysorsjáték, a só, az állami vasgyárak, a posta és távirda, telefon, az államvasutak, az erdők, ménesek és selyemtenyészet stb., mely tételek az adómegettadástól függetlenek és évente körülbelül 960 millió korona jövedelmet jelentenek.

Miután pedig a magyar államadóság összes kamatai az amortizációkkal együtt körülbelül 188 millió koronát tesznek ki, ennél fogva ki van zárva annak a lehetősége, hogy a magyar pénzügyminiszterium a megyék és városok adómegettadása folytán abba a helyzetbe jusson, hogy kamatfizetési kötelezettségének pontosan meg ne felelhessen.

Szerencsére a külföldi pénzemberek sem estek a fejük lágára és nem igen ülnek fel a külföldi sajtó legnagyobb része ez alaptalan híradásainak és ebből következik aztán, hogy a rosszul informált külföld a magyar értékek iránt mindezek dacára sem mutatja azt a nagyfokú elhídegülést, a mit ennek folytán várnunk lehetne.

Mindamellett azonban résen kell lennünk, hogy a külföldi sajtó nagyon sokszor mérges szúrásainak erejét elvegyük, vágásaiknak élet letörjük és általában azoknak ránk nézve káros hatását czélzó törekvéseit semmivé tegyük.

Török Aladár.

Kósa Andor absurduma.

Absurdum, hogy Kósa Andor, a verebélyi „Felvidék” főszerkesztője tudjon ökörrrel vadászni, levegőben halászni, kutyát pelyvával és csacsit csonttal megetetni, ökröt megfejti stb. És mégis Kósa Andor a „Felvidék” 33-ik számában „Kósa Andor” aláírással egy ilyen fajta absurdumra vállalkozott. Ugyanis a „Barsi Hirlap” 32-ik számában megjelent és „Utszéli támadás” című cikkemet meg akarta czáfolni, de nem lehetett, mert „contra facta non dantur argumenta.” E helyett elbujik e szavak mögé: „Si fesisti, nega”: csak tagadni konokul! Sőt mivel „calumniari semper aliquid haeret” (hazudni, rágalmasz mindíg valamit használ). A 32-ik számban cikkemet hazug és rágalmas támadásnak gondolja és mondja és ezzel azt hiszi, hogy ő már állítását bebizonyította. Az ilyen bizonyítás absurdum és pedig Kósa Andor absurduma. Kósa Andor ezen absurdum bizonyításával szemben a megtámadott cikkemet fogom bizonyítani, a mi után nyilvános lesz, hogy ki hazudott és rágalmazott?

„Utszéli támadás” című cikkemben két pont körül forog minden. Az első sarkalatos pont: Kósa hirdetése a „Felvidék” 32-ik számában, hogy t. i. Kósa Andor volt az, a ki hirdetést adott a „Felvidék” részére, a mely szerint „eladó 2 drb. Verebély kerületi fogyasztási és értékesítőszövetkezeti üzlet rész 40 fillérért, bár eredeti ár 5 korona.” Hogy ezen állításom nem hazug és rágalmas, bizonyítom azzal, hogy az eladó üzlet rész-könyvecske, Nécese postemester és az én kezemben is volt és e könyvecskén Kósa neve volt olvasható. A kié volt a könyvecske, azé volt a hirdetés: mint ezt Neufeld nyomdász mondta is.

Cikkem másik sarkalatos pontja azon állításom, hogy „Verebély kerületi fogyasztási és értékesítő szövetkezet” igazgatósága Kósa Andort a szövetkezet üzlet részeseiből kizárta. Hogy ezen állításom sem hazug

és sem rágalmazás, bizonyítom a következő igazgatósági határozattal: „Mint hogy kétségtelenül kitűnik, hogy Kósa Andor szövetkezetünknek nyílt ellensége és annak megrontására törekszik, őt alapszabályaink értelmében szövetkezetünkben ezzel kizárjuk; két üzlet rész címén befizetett 10 korona 80 filléryi összegnek kezeihez lendő kifizetésére az üzlet könyvecske viszsaszolgáltatásának feltétele mellett a szövetkezeti pénztárnokot utasítjuk. Ezen határozatunk Kósa Andorral közlendő. Km. (t. i. 1905. augusztus 6.) Luliesek Izidor elnök s. k., Nécese József s. k., Úrge József s. k., Matu-ka János s. k., Svarba János s. k., Busovszky János s. k.”

Ezen határozatot Kósa Andor másolatban, ajánlott levélben a póstán át is vette.

Ime e két pont volt cikkem veleje és lelke, de mindkét állításom igaz és így nem én hazudtam, nem én rágalmaztam, hanem az, a ki cikkem ezen két állítását merete „hazug és rágalmas támadásnak” nevezni. Igazán érthetetlen, hogy Kósa még ezeketán „hazug és rágalmas támadásról” álmodik. Ő haragszik, pedig nekünk van okunk haragudni, mert Kósa alapszabályainkat nyakra-főre áthágni kezdte, a miért jutalmul a szövetkezetből való kizárási határozatot kapta.

Igy alapszabályunk 15. §. mondja: „az üzlet részek átruházásai vagy engedélyezései csak az igazgatóság jóváhagyásával eszközölhetők”, de Kósa minden igazgatósági jóváhagyás nélkül cselekedett. Továbbá az 5. §. mondja: „azok, kik a szövetkezethez hasonló üzlet vezetnek, vagy közvetlenek, nem lehetnek a szövetkezet tagjai”, de Kósa üzlet részei mégis helybeli boltosoknak árultak. 8. §. pedig mondja: „bármely tag az igazgatóság által kizárható, ha, bármikor is a szövetkezet érdekeivel ellenkező eljárást tanusít”, de Kósa semmibe se vevén alapszabályainkat, sőt a szövetkezet üzlet részeinek a 40 filléren való elárúsítási hirdetését közölve, nyíltan a szövetkezet érdekeivel ellenkező eljárást tanusított és a szövetkezet nyílt ellensége és megrontója gyanánt fellépett.

A mi hazánknak alkotmány, az szövetkezetünknek alapszabály. Az alkotmány és szövetkezeti alapszabálynak megsértése gonosz szándék és czél nélkül nem lehetséges és hozzá veszedelmes; bizonyítja ezt Tisza bukása és most Kósa kizárása, egysem uri dicsőség és egyse kizárása le a sajtó ítéletet, ha még úgy hazudik és rágalmaz akárki is.

Ezek után befejezhetném cikkemet azzal, hogy máskor Kósa Andor ne is fogjon a tollhoz, a melyet forgatni nem is tud s a melyhez folyton mégis nyúl; hisz mindenki tudja, hogy Kósa Andor léptenyomon tollával nem oda talál, a hová czélzott, sőt sokszor — mint a „Felvidék” 33-ik számában megjelent válasza és jelen soraim bizonyítják — magára is lőtt. Igazán mire való ezen absurdum tollragás? Ilyen módon megjövendőülöm Kósának, hogy a mint ő tollát rágja, úgy a toll is őt össze fogja rágni és nem fog maradni több Kósából és tollából, mint a mennyi maradt azon két mesebeli oroszánból, a melyek addig rágták egymást, míg végre mindegyikből csak a fark maradt.

Ne gondolja Kósa, hogy csak mi gondolkozunk így, de barátai is elítélték hasonlóan, sőt „izraelita” barátai is. Szövetkezetünk Kósának nem ártott és ő mégis fellépett a szövetkezet ellen, ezt czáfolni nem lehet. Azt se csodálja, hogy épp a 2 drb. üzlet rész eladási módja elhitette velem azt, a mit olyanoktól hallottam, kik Kósához közelebb állanak, mint hozzám: t. i. hogy az üzlet rész-eladás nem is komoly és a következő számban fog ismétlődni a híradás.

Ugyanis a hirdetés szerint a 40 fillérel kellett volna adni a jelentkezőknek az üzlet részeket; de mégis a jelentkezők többségétől hirdetési díj 5 koronát kért még Neufeld hozzá; így tette ezt Rosenzweig Jakab fűszerkereskedővel is. Svarba jegyző ur is megakartta venni, de ettől is hirde-

tési díjat kértek. Viszont pl. Nécese postemester és én is megakartuk venni az üzlet részeket, de nekünk át nem adták megvételre; hát ez komoly hirdetés? hát ez tiszta munkának látszott? Ime, ennek tulajdonítsa Kósa, hogy vasárnap (augusztus 6-án) szerkesztett cikkembe be is került az, hogy ily módon nem lesz más, mint új hirdetés mert a hirdetésnek meg nem felelő külön díjról hallani senki sem akart. Hogy e hirdetés elmaradt, ezt én és mások Kósának előnyére úgy se jegyezzük a lényeg: Kósa kizárása ezért állni fog.

Hermann József, verebélyi s. lelkész.

H i r e k.

Benkovits adótárnok szabadságon. Benkovits János adótárnok megkezdte szabadságát. Távollétében Pintig József ellenőr helyettesíti. Az ellenőri teendőket pedig ez idő alatt Molnár Lajos adótiszt látja el.

Eljegyzés. Korentsy Sándor K. kistapolcsányi kántor-tanító — lapunk kedvelt munkatársa — eljegyezte Korentsy Juliska kisasszonyt Esztergomban. Gratulálunk.

Házasság. Schiller Károly megyei várnagy e hó 13-án vezette oltárhoz az aranyosmaróthi róm.-kath. templomban Veszely Ferenc helybeli építő vállalkozó leányát Jolánt. Gratulálunk.

Megjutalmazott tanító. Bárczy Gusztáv a melleki róm. kath. elemi népiskola tanítója a vallás- és közoktatásügyi ministertől a magyar nyelv terjesztése körül tanusított érdemeiért a Dr. Pollák Henrik-féle alapítványból 50 korona jutalomdíjban részesült.

Tanító választás. Korentsy Sándor K. barstaszári tanító, lapunk belső munkatársa Kistapolcsányban hántortanítóvá választott meg. Gratulálunk!

Halálozás. Már megint gyászbeset kell közölnünk. Folyó hó 9-én meghalt Banucz Jenő itteni adótiszt. Tuberkolózis vitte a sirba. Sajnáljuk, mert nagyon szerény, szimpatikus ember volt. Béke hamvainak.

Kutba fult leány. Bánszky András barak-majori (Baracska község) család Kati nevű 11 éves leánya folyó hó 6-án délután egy a bessei réteken ázott, korlát nélküli kutban lábait áztatta, miközben a kutba esett s a 3 méter mély vízbe belefult. A vizsgálatot ez ügyben Prónay Nándor kir. járásbíró vezette, ki az törvényszéki orvosi boncolást elrendelte, a mely e hó 8-án lett foganatosítva.

Mérsékelt jegyek Szent István napjára. Szent István ünnepe alkalmából a magyar királyi államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint a nevezett, valamint a kassa—oderbergi vasut magyar vonalainak összes állomásairól — az üzembükben álló helyi érdekű vasutak állomásainak és a szomszédos forgalomnak kizárással — mind a három osztályra nézve Budapestre mintegy 30 százalékkal mérsékelt áru menettérti jegyek adatnak ki. Ezen menettérti jegyek folyó hó 18-ától 20-áig — az utóbbi napon azonban csak a reggeli órákban — valamennyi személyszállító vonathoz (expressz-vonatok kivételével) fognak kiadatni. A menettérti jegyek 5 napig érvényesek oly módon, hogy a kiadás napját első napnak számítva érvényességük az ötödik napon éjfélkor lejár; megjegyezvén azonban, hogy a visszatérés legkorábban csak 20-án délután történhetik, korábbi visszatérés esetén a jegyek érvénytelenek. Az utazás megszakításának sem menet, sem jövetkor nincs helye. Gyermekre külön kedvezmény nem engedélyeztetik.

Járványos betegség. A zsitvaújfalusi m. kir. állami óvoda hatóságilag bezárattott, mert növendékei között több rendbeli kanyaró megbetegedés fordult elő.

Vásárok. Folyó hó 22-én Verebélyen marhavásárt, 24-én pedig kirakodó vásárt fognak tartani.

A nyitra-verbély-lévai vasut közigazgatási bejáratát a múlt héten tartották meg, a mikor is abban történt megállapodás, hogy a legrövidebb vonalat, a Sándorhalma melletti Garamon építendő vashiddal fogják megvalósítani. Most már hozzá fognak a részletes tervek kidolgozásához, hogy e régóta vajudó vasuti összeköttetés építését lehetőleg már a jövő tavasszal megkezdjék.

Országos sörárpavásár Miskolcra. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a miskolci országos árpavásár folyó hó 22-én fog megtartani.

Leégett falu. Turócszentmártonból tudósítanak bennünket, hogy Felsőtúresok turócsvármegyei község mintegy 13 ház kivételével porrá égett. A templom és a község ház a benne levő pénztárral együtt szintén a lángok martaléka lett, sőt egyik házban egy kis gyermek is bennégett. Száznál több család maradt hajlék nélkül. A kár annál nagyobb, mivel a már betakarított idei termés legnagyobb része is odalett. A tüzet állítólag egy a vasut mozdonyából kiszálló szikra okozta, melytől egy szalmafedelű ház tüzet fogott.

Katonai léghajó Farkasdon. E hó 7-én délfelé a szántóföldeken dolgozó farskadi földmiveseknek ritka látványosság-

ban volt részük. Egy hatalmas katonai léghajó ereszkedett le ugyanis hozzájuk, mely ugyanaznap reggel 7 órakor indult el Bécsből és melynek utasai egy huszár-főhadnagy és két vadászatonából állottak. A katonák szívélyesen elbeszélgettek a parasztokkal és léghajójukat még aznap délután vasutra tették és visszautaztak Bécsbe.

Egyleti alapszabály. A belügyek vezetésével megbízott ügyvezető miniszter a „Lévai Tiszviselők Egyesülete” alapszabályait a bemutatási záradékkal ellátta.

Szélvihar. Hatalmas szélvihar dühöngött a múlt héten Farkasdon és vidékén. Az orkán 5 órakor délután keletkezett és 8 óra estig tartott, míg ezután az áhitozva várt eső váltotta azt fel. Farkasdon és a szomszédos községekben valamint az országút mentén százával tördelte ki a leg-erősebb fákat és a keresztekbe rakott még túlnyomó részben künn levő gabonakéveket kilométerekre elgurította, alaposan kieselpelve belőle a magot. A kár tetemes.

Szerkesztői üzenetek.

(A szerkesztőség e rovat alatt készségesen ad felvilágosítást a tudakozóknak, csak névtelen levelekre nem válaszol.)

Hegedűs Mór kir. mérnök, Helyben. Olvastuk izléstelen kis nyilletterét Móriécska. — Lapunkról ön csak mint lapocskáról emlékezik meg. Azután

kijelenti, hogy ön nekünk nem reagál, — s aztán mégis — reagál. De nem úgy, hogy egyenesen fel-le, hanem szépen elbujik Moldoványi Béla háta mögé s ő belé kapaszkodva rikácsolgat. — Ej, ej, Móriécska; úgy látszik megártott a sok kakaó. Már magácskát egypárszor alaposan letárgyaltuk. — Akkor, mikor ön egyszer minden ízében remegve kunyorált kegyelemért a „lapocska” szerkesztőjének. — Hát figyelmeztetjük most is, hogy ne ugráljon, mert ha azt hitte, hogy nekünk a henezegése imponál, akkor „Móriécska” tévedett.

L. Gy. Mint értesülünk, a „Bársi Ellenőr”-ben ön írta a Csikkel József bíró által közzétett nyilletteret. — Nagyon örülünk neki. Ez a cikke már határozottan sokkal jobb, mint a József főherceg köszönetével foglalkozó. Csak egyet nem értünk meg benne. Azt, hogy ön a közérdeket szolgáló sajtó komolyságával nem tartja összeegyeztethetőnek a mi multkori hírünket. — Ej . . . , ej . . . , tobzódo kastély . . . , kihaladt levél . . . , ingadozó biztonság . . .

K. S. Kistapolcsány. A tárczát és költeményt legközelebb hozzuk.

Z. S. Aranyosmaróth. Legnagyobb sajnálatunkra a kiadóhivatal „Nyílt tér” közleményt díjtalanul nem adhat le. A magyar meg az egész világsajtó összes lapjaiban a nyílt tért mindenütt fizetni kell. Hiszen minden lap fején külön fel is van tüntetve, hogy mi a díja. Mert ha nem kellene érte fizetni, akkor az összes lapok csak nyilletterekkel volnának tele. — A díjtalanságot még a közérdek sem menti.

N. S. Budapest. Válaszát nehezen várjuk. Hol késik?

Lapkiadó tulajdonos: DR. TÖRÖK MÓR.

F. M. K. E. levélpapír

csinos dobozokban
eredeti gyári áron kapható
Doczi könyvnyomdában.

3586
1905

Arverési hirdetmény.

Az aranyosmaróthi kir. törvényszék mint tkvi hatóság közzéteszi, hogy dr. Petrikovics Aladár ügyvéd által képviselt Nyitra-számokréth-vidéki takarékpénztár végrehajtónak Foltán József végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében 200 kor. tőke, ennek 1905. évi márczius 1-től járó 6% kamatai 27 kor eddigi 14 kor 75 fill jelenlegi és még felmerülő költségek erejéig, ezen kir. trvszék területén levő következő ingatlanokra u. m. Foltán Józsefnek a kalacsnai 57 sz tjkben A I 8-8 ssz alatt foglalt 54 kor becsértékű $\frac{1}{10}$ -ad jutalékára, illetve az 1881: 60 t.-cz. 156 §-ának a) pontja alapján a társtulajdonosok Sztanyo Jánosné szül Matusik Anna, Foltán Mihály, Sztanyo Mária, Sztanyo János kk és Hogya Péter jutalékaira is, tehát a 486 kor. becsértékű egész ingatlanra, az u. o. 30% sz tjkben A I 1-2 ssz alatt foglalt 4 kor becsértékű $\frac{1}{10}$ -ad jutalékára illetve az 1881: 60 t.-cz. 156 § a) pontja alapján a társtulajdonosok Foltán Mihály, Foltán János, Orsolya Józsefné szül Foltán Anna kk Foltán István, kk Foltán Mária, kk Foltán Francziska kk Foltán Pál kk Foltán Paulina, kk Foltán Katalin és Pretyo József jutalékaira is tehát az egész 80 kor becsértékű ingatlanra, az u. o. 320 sz tjkben A I 1 ssz alatt foglalt 32 korona becsértékű $\frac{1}{10}$ -ad jutalékára illetve az 1881: 60 t.-cz. 156 §-ának a) pontja alapján a társtulajdonosok Foltán János kk, Foltán Lukács kk és Foltán Mihály jutalékaira is, tehát a 76 korona becsértékű egész ingatlanra — végül az u. o. 321 sz tjkben A I 1 ssz alatt foglalt 192 kor becsértékű $\frac{1}{10}$ -ad jutalékára illetve az 1881: 60 t.-cz. 156 §-ának a) pontja alapján a társtulajdonosok Foltán Mihály jutalékaira is, tehát a 324 korona becsértékű egész ingatlanra a végrehajtási árverést elrendeli és annak Kalacsna község-házánál a végrehajtató vagy képviselő közbenjöttével leendő foganatosítására határnapul 1905. évi szeptember hó 20. napjának d. e. 9 órája kintzetik azzal, hogy az ingatlanok a kikiáltási áron alul is eladatnak.

Kikiáltási ár a fent külön-külön kített becsérték. A venni szándékozók tartoznak az árverés alá bocsátott ingatlanok kikiáltási árának 10%-át kész pénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni. A vételár 3 egyenlő részletben és pedig az első részlet az árverés jogerőre emelkedésétől számított 30 nap, a második részletet 60, a harmadik részletet 90 nap alatt fizetendő.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ennél a telekkönyvi hatóságnál és Kalacsna község bírójánál is megtekinthetők.

Ügygondnokul Nehéz Zatyko szül Král Magdolna hagyatéka részére Dr. Lányi Gyula helybeli ügyvéd neveztetik ki.

Együttal a kitérítés a 2459/1905 sz tkvi végzésel 200 kor s jár erejéig a Nyitra-számokréth-vidéki takarékpénztár javára bekebelezett végrehajtási zálogjognak a kalacsnai 83 sz mellékjelzői tjkve vonatkozó részére nézve kekebelezettni rendeltetik.

Aranyosmaróthi kir. törvényszék mint tkvi hatóság 1905. évi július hó 11-én.

Valkovits István kir. tszéki bíró

Hirdetések

jutányos áron felvétetnek.

3521
1905

Árverési hirdetmény.

Az aranyosmaróthi kir. törvényszék mint tkvi hatóság közzéteszi, hogy Dr. Török Mór ügyvéd által képviselt Vlesko János (legény) végrehajtónak özv Vlesko Józsefné szül Vlesko Agnes végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében 120 korona tőke, ennek 1883. évi szeptember hó 8-ától járó 6% kamatai 54 kor 22 fill. eddigi, 16 kor. 60 fill jelenlegi és még felmerülő költségek erejéig ezen kir. törvényszék területén levő következő ingatlanokra u. m. a Kisugróczy 15 sz tjkben A I 1 ssz a 320 kor becsértékű házból B. 8 t. a $\frac{1}{10}$ -ad jutalékára, — az u. o. 15 sz tjkben I 2 4-6 8-20 ssz a 1802 korona becsértékű ingatlanokból B 8 t. a $\frac{1}{10}$ -ad jutalékára, — a Kisugróczy 86 sz tjkben I 1-2 ssz a 280 korona becsértékű ingatlanokból B 3 t. a $\frac{1}{10}$ -ad jutalékára — a Kisugróczy 96 sz tjkben A 1-5 ssz a 106 korona becsértékű ingatlanokból özv Vlesko Józsefné szül Vlesko Agnes és özv Vlesko Józsefné szül Vlesko Agnes és özv Vlesko Józsefné szül Vlesko Agnes részére a végrehajtási árverést elrendeli és annak Kisugróczy község házánál a végrehajtató vagy képviselője közbenjöttével leendő foganatosítására határnapul 1905. évi szeptember hó 4. napjának délelőtti 9 órája kintzetik azzal, hogy az ingatlanok a kikiáltási áron alul is eladatnak.

Kikiáltási ár a fent külön kített becsérték. Bánatpénzként kötelesek a vevők a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papirban letenni.

A vevő köteles a vételár 3 egyenlő részletben és pedig az első az árverés jogerőre emelkedésétől számított 30, a másodikat 60, a harmadikat 90 nap alatt kifizetni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ennél a tkvi hatóságnál és Kisugróczy község bírójánál is megtekinthetők.

Aranyosmaróthi kir. törvényszék, mint tkvi hatóság 1905. évi július hó 7-én.

Valkovits István, kir. törvényszéki bíró.

Ujdonság!!!

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a mai naptól kezdve helyi képes levelező-lapjaim a következő új felvételekkel bővültek:

1. Róm.-kath. templom. 2. Izr. imaház. 3. Takarékpénztári palota. 4. Gróf Migazzy-utca. 5. Aranyosmaróth madártávlattól. 6. Részlet a Gróf Erdődy-Migazzy parkból. 7. József kir. főherceg kastélya Kistapolcsányban. 8. Kistapolcsány város. 9. Taszár község. 10. Részlet a kistapolcsányi főhercegi parkból.

A felsorolt felvételeken kívül még több mint 20 féle felvétel van raktáron Aranyosmaróth és vidéke városairól, községeiről és egyéb nevezetes tájairól.

Üzletemet a n. é. közönség szives jóindulatába ajánlva vagyok

tisztelettel

Brunczlik I.

könyv- és papirkereskedő
Aranyosmaróthon.

Férfi és női czipők

a legizlésebb kiállításban a legjutányosabb árok mellett megrendelhetők nagyban és kicsinyben.

Bernstein Mór czipőgyárában

UJPEST, Arpad-utca 21. szám.

Vidéki megrendelések postafordultával eszközöltetnek.